

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ

Μαριάνθη
Καρατζά

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	2
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΟΝΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	3
10.1 ΤΟ ΠΛΑΣΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	4
10.1.1 ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ	4
10.1.2 ΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	10
10.2 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ	14
ΣΥΝΟΨΗ	20
ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ.....	21
ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	22
ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ.....	23

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συζήτηση γύρω από την “Κοινωνία της Γνώσης” και την ανάγκη για δια βίου μάθηση έχει αποτελέσει το επίκεντρο της έρευνας και της διαμόρφωσης πολιτικών σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ιδιαίτερα έχει αρχίσει να αναδεικνύεται το θέμα του εντοπισμού, της περιγραφής, της ανάπτυξης και της αξιολόγησης των βασικών (ή οριζόντιων) ικανοτήτων, που συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος καινοτομίας και αειφορείας. Στο πλαίσιο αυτό, ποιος είναι ο ρόλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ιδιαίτερα του Καθηγητή-Συμβούλου; Υπάρχει χώρος για την ανάπτυξη των ικανοτήτων αυτών στη διεργασία της εκπαίδευσης από απόσταση; Με ποιο τρόπο μπορεί κάτι τέτοιο να γίνει και για ποιες ικανότητες;

Στα ερωτήματα αυτά θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε αυτό το κεφάλαιο. Στόχος μας είναι να διερευνήσουμε το πλαίσιο που αφορά την ανάπτυξη της “Κοινωνίας της Γνώσης” και να εντοπίσουμε τις ικανότητες που χρειαζόμαστε προς αυτή την κατεύθυνση. Ακολουθώντας, θα διερευνήσουμε σε ποιο βαθμό εμπλέκεται η τριτοβάθμια εκπαίδευση στο πεδίο, αλλά και με ποιους τρόπους ο Καθηγητής-Σύμβουλος, από το ρόλο του, μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη των οριζόντιων ικανοτήτων των φοιτητών.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Κοινωνία της Γνώσης

Δια βίου Μάθηση

Οριζόντιες Ικανότητες

Κριτική Σκέψη

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στο τέλος αυτού του κεφαλαίου αναμένεται ότι θα είστε σε θέση να:

- Ορίζετε την έννοια “οριζόντιες ικανότητες”.
- Περιγράφετε τις οριζόντιες ικανότητες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της Κοινωνίας της Γνώσης.
- Σχεδιάζετε και εφαρμόζετε πρακτικές που προωθούν την ανάπτυξη των οριζόντιων ικανοτήτων των φοιτητών, στο πλαίσιο του ρόλου σας στο ΕΑΠ.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΟΝΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η μελέτη του κεφαλαίου αυτού έχει υπολογιστεί ότι απαιτεί περίπου 4 ώρες. Οι δραστηριότητες δεν απαιτούν περισσότερο από 15 λεπτά για την ολοκλήρωσή τους εκτός από τη Δραστηριότητα 10.2 που θα χρειαστεί να αφιερώσετε τουλάχιστον 20 λεπτά στη μελέτη συμπληρωματικού κειμένου.

10.1 Το Πλαίσιο Ανάπτυξης των Οριζόντιων Ικανοτήτων στην Εκπαίδευση Από Απόσταση

10.1.1 Οριζοντας τις Οριζόντιες Ικανότητες

Σε έναν κόσμο που συνεχώς αλλάζει, όπου ο παγκόσμιος ανταγωνισμός ενισχύεται και οι δημογραφικές αλλαγές ακολουθούν σε ταχύτητα την τεχνολογική πρόοδο, η ανάπτυξη των κατάλληλων ικανοτήτων αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για κάθε εκπαιδευτικό σύστημα (European Commission, 2008). Η δημιουργία κοινωνιών της γνώσης αποτελεί το επίκεντρο των πολιτικών διεθνώς, καθώς διαφαίνεται ότι η εξειδικευμένη γνώση θα μετατρέπεται γρήγορα σε παρωχημένη γνώση (Cedefop, 2010). Όσοι αποφοιτούν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι σημαντικό να κατανοήσουν πώς μαθαίνουν, πώς θα συνεχίσουν να μαθαίνουν και πώς αυτό θα το διαχειριστούν και θα το αναγνωρίσουν, ως μια διεργασία που θα συνεχίσει σε όλη τους τη ζωή.

Η σημερινή κοινωνία θέτει πολλές προκλήσεις στον άνθρωπο, καθώς αυτός διαπιστώνει ότι πολλές, απλές άλλοτε, πλευρές της καθημερινότητάς του, σήμερα καθίστανται ιδιαίτερα πολύπλοκες. Πόσο καλά προετοιμασμένοι είμαστε για να αντιμετωπίσουμε αυτή την πολυπλοκότητα; Τι είδους ικανότητες απαιτούνται για να αντεπεξέλθουμε στις προκλήσεις του σήμερα και να εξασφαλίσουμε ένα πλαίσιο ζωής που θα μας ικανοποιεί;

Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τις οριζόντιες ικανότητες, η ικανότητα είναι κάτι περισσότερο από τη γνώση και τη δεξιότητα. Πιο συγκεκριμένα, αφορά στη δυνατότητα να ανταποκρινόμαστε σε σύνθετες απαιτήσεις, αξιοποιώντας γνώσεις, δεξιότητες και κοινωνικά χαρακτηριστικά (πχ. συμπεριφορές, συναισθήματα, αξίες και κίνητρα) σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο. Για παράδειγμα, η αποτελεσματική επικοινωνία είναι μια ικανότητα που αξιοποιεί τη γνώση μας όσον αφορά στη γλώσσα, τη δεξιότητα να τη

χρησιμοποιούμε σωστά και σύμφωνα με τους κανόνες της και τη συμπεριφορά που υιοθετούμε απέναντι σε αυτόν με τον οποίο επικοινωνούμε. Είναι φανερό, ότι ως ικανότητα ορίζουμε ένα συνδυασμό γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών που εφαρμόζουμε κατάλληλα σε κάθε περίπτωση (Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2007).

Η Κοινωνία της Γνώσης αυξάνει τις απαιτήσεις σε οριζόντιες ικανότητες, στην προσωπική, τη δημόσια και την επαγγελματική ζωή. Ο τρόπος με τον οποίο αποκτούμε πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες διαρκώς αλλάζει. Το ενδιαφέρον για την κοινωνική συνοχή και τη διαμόρφωση δημοκρατικών, ενημερωμένων και ενεργών πολιτών βρίσκεται στο επίκεντρο πολλών κοινωνιών. Συμπερασματικά, απαιτείται να εξετάσουμε ποιες είναι εκείνες οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι συμπεριφορές που θα μας βοηθήσουν να συνδιαμορφώσουμε την Κοινωνία της Γνώσης (OECD, 2005).

Είναι φανερό ότι χρειαζόμαστε ένα ευρύ φάσμα ικανοτήτων για να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις που παρουσιάζει το περιβάλλον στο πλαίσιο του οποίου ζούμε. Πολλοί οργανισμοί έχουν προσπαθήσει να καταγράψουν και να δημιουργήσουν μοντέλα περιγραφής και κατάταξης των ικανοτήτων αυτών. Ένας εκτενής κατάλογος ωστόσο θα είχε περιορισμένη πρακτική εφαρμογή. Είναι σημαντικό να επιλέξουμε ένα πλαίσιο που θα περιλαμβάνει σημαντικές ικανότητες, που εξυπηρετούν πολλαπλές πλευρές της ζωής και δίνουν πραγματικό νόημα, σε όσους θα κληθούν να τις αναπτύξουν.

Ο ΟΟΣΑ, στην προσπάθεια να ορίσει ένα τέτοιο πλαίσιο θέτει ως κριτήρια για κάθε οριζόντια ικανότητα, να:

- Συμβάλλει στην ανάπτυξη αποτελεσμάτων που έχουν αξία για τα άτομα και τις κοινωνίες.
- Βοηθά τα άτομα να ανταποκρίνονται σε σημαντικές απαιτήσεις σε ένα ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων τους, και

- είναι σημαντική όχι μόνο για τον εξειδικευμένο επαγγελματία, αλλά για κάθε πολίτη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσθέτει ότι για να χαρακτηριστεί μια ικανότητα ως ικανότητα-κλειδί θα πρέπει να υποστηρίζει την προσωπική ολοκλήρωση και εξέλιξη, την ιδιότητα του ενεργού πολίτη, την κοινωνική ένταξη και την απασχόληση.

Κάθε ένας θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αξιοποιεί αυτές τις ικανότητες που θα του επιτρέπουν να είναι ευέλικτος, σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από την αλλαγή, την πολυπλοκότητα και την αλληλεξάρτηση. Πιο συγκεκριμένα, οι ικανότητες αυτές χρειάζεται να ανταποκρίνονται στις ανάγκες ενός κόσμου στο πλαίσιο του οποίου:

- Συντελούνται ραγδαίες και διαρκείς τεχνολογικές αλλαγές και ως εκ τούτου δεν απαιτούνται απλώς γνώσεις για τη χρήση της τεχνολογίας, αλλά κυρίως δυνατότητα προσαρμογής στα νέα τεχνολογικά δεδομένα.
- Η κοινωνία παρουσιάζεται σήμερα διαφοροποιημένη, διασπάζεται όλο και περισσότερο η κοινωνική συνοχή και κρίνεται τώρα πιο επιτακτική η ανάγκη για διαπροσωπική επικοινωνία και αναγνώριση της αξίας του διαφορετικού.
- Η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί νέες μορφές αλληλεξάρτησης, καθώς οι δράσεις (πχ. ο οικονομικός ανταγωνισμός) έχουν επιπτώσεις (πχ. μόλυνση) που ξεπερνούν την τοπική ή την εθνική κοινωνία.

Τα παραπάνω δεδομένα θέτουν το πλαίσιο των ικανοτήτων που θα δώσουν την ευκαιρία στο άτομο να συμμετέχει στην Κοινωνία της Γνώσης. Σύμφωνα μάλιστα με τη μελέτη του ΟΟΣΑ, ο συνδυαστικός κρίκος του πλαισίου αναφοράς αυτών των ικανοτήτων είναι η κριτική (στοχαστική) σκέψη και δράση (OECD, 2005). Το ίδιο μάλιστα διαφαίνεται και στο κείμενο της ΕΕ, όπου χαρακτηριστικά αναφέρεται:

“Υπάρχουν πολλά θέματα που διατρέχουν ολόκληρο το Πλαίσιο Αναφοράς: η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η ανάληψη πρωτοβουλιών, η επίλυση προβλημάτων, η αξιολόγηση του κινδύνου, η λήψη αποφάσεων και η επικοδομητική διαχείριση των συναισθημάτων διαδραματίζουν ρόλο και στις οκτώ βασικές ικανότητες.”

Ευρωπαϊκές Κοινότητες (2007)

Στην παρακάτω δραστηριότητα θα προβληματιστείτε και θα ορίσετε ποιες, από την πλευρά σας, θεωρείτε σημαντικές οριζόντιες ικανότητες.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10.1

Με δεδομένο το πλαίσιο που αναλύθηκε παραπάνω, ποιες θεωρείτε ότι μπορεί να είναι οι ικανότητες που μπορούν να χαρακτηριστούν “οριζόντιες ικανότητες”;

Σύμφωνα με το κείμενο της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οριζόντιες ικανότητες που θα χρειαστεί να αναπτύξουμε ως πολίτες είναι:

- 1) Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα.
- 2) Επικοινωνία σε ξένες γλώσσες.
- 3) Μαθηματική ικανότητα και βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία.
- 4) Ψηφιακή ικανότητα.
- 5) Μεταγνωστικές ικανότητες (Learning to learn).
- 6) Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη.
- 7) Πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα και
- 8) Πολιτισμική συνείδηση και έκφραση.

Στην δραστηριότητα που ακολουθεί θα μελετήσετε τις οριζόντιες ικανότητες που ορίζει η ΕΕ, μέσα από το πλαίσιο του ΕΑΠ, εντοπίζοντας ποιες από αυτές παρουσιάζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για εσάς και το ρόλο σας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10.2

Αναλογιστείτε το ρόλο σας στο ΕΑΠ. Ποιες από τις παραπάνω ικανότητες θεωρείτε ότι συνδέονται με το πλαίσιο του ΕΑΠ και μπορείτε να συμβάλλετε στην ανάπτυξή τους στους φοιτητές;

Στη συνέχεια μελετήστε το κείμενο “Βασικές Ικανότητες για τη Δια Βίου Μάθηση: Ένα Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς” και δώστε ιδιαίτερη έμφαση στις Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με κάθε ικανότητα (το κείμενο παρατίθεται στο τέλος του κεφαλαίου, στα “Κείμενα για περαιτέρω μελέτη”).

Αλλάζει κάτι στην απάντησή σας στην προηγούμενη ερώτηση; Θεωρείτε ότι στο πλαίσιο του ρόλου σας μπορείτε να συμβάλλετε στην ανάπτυξη περισσότερων οριζόντιων ικανοτήτων;

ευελιξία και η εργασία σε ομάδες, παίζουν ένα ρόλο ιδιαίτερα σημαντικό για την επίτευξη άριστης απόδοσης σε σχέση με τις τεχνικές δεξιότητες ή τον υψηλό βαθμό διανόησης. Ο ίδιος υποστηρίζει ότι τα παιδιά μας, αλλά και εμείς οι ίδιοι, ζούμε καλύτερα στο βαθμό που έχουμε εμπεδώσει αυτές τις βασικές ανθρώπινες ικανότητες.

10.1.2 Οι Οριζόντιες Ικανότητες στην Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση από Απόσταση

Η αναγκαιότητα ανάπτυξης οριζόντιων ικανοτήτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει αναδειχθεί και υποστηρίζεται από πολλά ιδρύματα. Συγκεκριμένα, στη Μεγάλη Βρετανία, σε έκθεση που αφορούσε το μέλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 1997, σχετικά με το ρόλο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην κοινωνία της γνώσης, αναφέρθηκαν ως βασικοί σκοποί της:

- 1) Να εμπνέει τους φοιτητές και να τους δίνει την ευκαιρία να αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στο υψηλότερο επίπεδο.
- 2) Να προωθεί τη γνώση και να ενισχύει την κατανόηση.
- 3) Να υποστηρίζει τις ανάγκες της οικονομίας.
- 4) Να διαμορφώνει μια δημοκρατική και πολιτισμένη κοινωνία.

Το πρώτο σημείο αναδεικνύει την ανάγκη της συμβολής του πανεπιστημίου στην μακροπρόθεσμη προσωπική ανάπτυξη του φοιτητή, σε αντίθεση με τους βραχυπρόθεσμους στόχους που μπορεί να θέτουν άλλες μορφές εκπαίδευσης (πχ. επαγγελματική εκπαίδευση). Το δεύτερο σημείο συνδέει τις δραστηριότητες της έρευνας και της διδασκαλίας για την ανάπτυξη και τη διάχυση της γνώσης. Στο τρίτο σημείο αναδεικνύεται η οικονομική αξία της έρευνας και της διδασκαλίας, ενώ στο τέταρτο δίνεται έμφαση στην πολιτισμική αξία που παράγεται για την κοινωνία που υπηρετεί (Laurillard, 2001).

Για κάθε φοιτητή το πανεπιστήμιο χρειάζεται να συνδυάζει την έρευνα, τη διδασκαλία και την κάλυψη μακροπρόθεσμων αναγκών, ώστε να τους παρέχει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και μια θέση στην κοινωνία της γνώσης. Είναι φανερό ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν μπορεί να εξαιρεθεί από την ανάπτυξη των κοινωνικών ικανοτήτων. Πώς όμως συνδέεται η εκπαίδευση από απόσταση με τις ικανότητες-κλειδιά;

Στο Κεφάλαιο 1 είδαμε ότι τα Ανοικτά Συστήματα Εκπαίδευσης, και κατ' επέκταση το ΕΑΠ, απευθύνονται σε ένα ευρύτερο φάσμα ηλικιών, σε σχέση με τα τυπικά τριτοβάθμια ιδρύματα, και καλύπτουν όλα τα επίπεδα (από προπτυχιακό έως διδακτορικό). Συγκεκριμένα, στόχος ενός ανοικτού συστήματος εκπαίδευσης, όπως είδαμε στο κεφάλαιο αυτό, είναι να καταφέρει να διευρύνει την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση προς τους ανθρώπους που δεν θα είχαν την ευκαιρία να σπουδάσουν σε αυτό το επίπεδο, σε ένα τυπικό ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Είναι προφανές λοιπόν ότι σε αυτό το πλαίσιο δεν μπορεί να λείπει η μέριμνα για την ανάπτυξη των κατάλληλων οριζόντιων ικανοτήτων που θα δώσουν την ευκαιρία στους φοιτητές του ανοικτού πανεπιστημίου να συμμετέχουν ενεργά στη συνδιαμόρφωση της κοινωνίας της γνώσης.

Στην παρακάτω δραστηριότητα θα αφιερώσετε χρόνο για να καθορίσετε την προσωπική σας πρακτική σε σχέση με τις οριζόντιες ικανότητες. Η συζήτηση με τους συναδέλφους σας θα αποτελέσει πηγή περισσότερων ιδεών προς το σκοπό αυτό.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10.3

Στο πλαίσιο του ρόλου σας ως Καθηγητής-Σύμβουλος του ΕΑΠ, με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι μπορείτε να συμβάλλετε στην ανάπτυξη των οριζόντιων ικανοτήτων των φοιτητών; Ποιες πλευρές του ρόλου σας θεωρείτε ότι συνδέονται με την ανάπτυξη των οριζόντιων ικανοτήτων;

Συζητήστε την απάντησή σας με έναν συνάδελφό σας.

Κλείνοντας την ενότητα αυτή, που αφορά τη σύνδεση ανάμεσα στην ανάπτυξη των οριζόντιων ικανοτήτων και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, δε μπορούμε να παραλείψουμε τη σημασία της κριτικής σκέψης, του κριτικού στοχασμού. Ήδη στην προηγούμενη ενότητα, από τον ορισμό των οριζόντιων δεξιοτήτων, φάνηκε ότι η κριτική σκέψη έχει κεντρικό ρόλο και εμπεριέχεται σε κάθε μια από τις οριζόντιες ικανότητες. Από την άλλη πλευρά στο Κεφάλαιο 4 (Οι Αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων) μελετήσαμε τον κεντρικό ρόλο του κριτικού στοχασμού στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων (Κεφ.4: Κείμενα για Περαιτέρω Μελέτη, Κείμενο 2, Κόκκος, Α. (2010). Κριτικός στοχασμός: ένα κρίσιμο ζήτημα).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10.4

Στη δραστηριότητα 4.6, στηριχθήκατε σε μερικές από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε ως ΚΣ του ΕΑΠ, για να στοχαστείτε το ρόλο σας σε συνεργασία με τους συναδέλφους σας.

Στο ίδιο πλαίσιο, ποιες θεωρείτε ότι μπορεί να είναι οι σημαντικότερες δυσκολίες για εσάς σε σχέση με την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης;

Ποιες δραστηριότητες του ρόλου σας θα μπορούσαν να αποτελέσουν ευκαιρίες για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης;

10.2 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Οι ευκαιρίες για την ανάπτυξη οριζόντιων ικανοτήτων βρίσκονται μέσα σε οποιαδήποτε διεργασία μάθησης. Στην ενότητα αυτή θα εξετάσουμε μερικά παραδείγματα ανάπτυξης οριζόντιων ικανοτήτων στο πλαίσιο του ρόλου του Καθηγητή-Συμβούλου στο ΕΑΠ.

Για την επικοινωνία στη μητρική και σε ξένες γλώσσες

- Εξηγούμε στο φοιτητή ποια σημεία στην εργασία του δεν είναι ξεκάθαρα καθώς δεν γίνεται σωστή χρήση της γλώσσας.
- Προτείνουμε κείμενα και άρθρα που θα του δώσουν παραδείγματα ορθής χρήσης της γλώσσας.
- Ζητάμε από τον φοιτητή να αναζητήσει και εκείνος κείμενα και να αξιολογήσει την ορολογία και πώς αυτή χρησιμοποιείται για να εξυπηρετήσει τους στόχους του συγγραφέα.
- Οργανώνουμε μικρές ομάδες φοιτητών για να αξιολογήσουν τη χρήση της ορολογίας του αντικειμένου μας σε κείμενα που τους προτείνουμε.
- Παρόμοιες ενέργειες μπορούμε να κάνουμε και για κείμενα που είναι γραμμένα σε κάποια ξένη γλώσσα (όταν το αντικείμενο του μαθήματος έχει μεγάλο μέρος βιβλιογραφίας στη συγκεκριμένη γλώσσα).
- Ζητάμε από τους φοιτητές να συντάξουν ένα γλωσσάριο που θα περιλαμβάνει τις ορολογίες του μαθήματος στα ελληνικά και στα αγγλικά (ή στη γλώσσα που απαιτείται από τη βιβλιογραφία). *(Σημ.: είναι ιδιαίτερα συχνό φαινόμενο η χρήση της ορολογίας ενός γνωστικού αντικειμένου να μην γίνεται με ενιαίο τρόπο σε μεγάλο μέρος της βιβλιογραφίας. Η δημιουργία ενός γλωσσαρίου*

θα βοηθήσει τους φοιτητές να προβληματιστούν για τη χρήση της ορολογίας και να είναι περισσότερο ακριβείς στις εργασίες τους).

- Ζητάμε από τους φοιτητές να παρουσιάσουν ένα σημαντικό άρθρο σε μια ΟΣΣ, με τέτοιο τρόπο ώστε να βοηθήσουν την υπόλοιπη ομάδα να κατανοήσει δυσνόητες έννοιες.

Για την μαθηματική ικανότητα και τις βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία

- Αποστέλλουμε στην ομάδα των φοιτητών μας κάποιο διάγραμμα ή έρευνα που αφορά το αντικείμενο και ζητάμε να ερμηνεύσουν τα αριθμητικά δεδομένα.
- Παρουσιάζουμε στους φοιτητές μια έρευνα σχετικά με το αντικείμενο και θέτουμε κριτικά ερωτήματα για να κατανοήσουμε σε βάθος τι σημαίνουν οι αριθμοί και πώς συνδέονται με αξιόπιστα συμπεράσματα.

Για την ψηφιακή ικανότητα

- Ζητάμε από ομάδες φοιτητών να κάνουν μια έρευνα στο διαδίκτυο σχετικά με ένα ζήτημα και να αξιολογήσουν τις πηγές πληροφοριών που εντόπισαν. Στη συνέχεια ζητάμε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της έρευνας σε κάποιο ηλεκτρονικό μέσο και να σχολιάσει τα αποτελέσματα των υπόλοιπων ομάδων.
- Ζητάμε από τους φοιτητές να αναζητήσουν στο διαδίκτυο κοινότητες μάθησης που ασχολούνται με το αντικείμενο του μαθήματος και να διερευνήσουν τις τάσεις στις συζητήσεις τους.

Για τις μεταγνώστικές ικανότητες

- Ζητάμε από τους φοιτητές να αξιολογήσουν ο ένας την εργασία του άλλου (ανώνυμα).

Παράδειγμα: Εργασία που δόθηκε σε φοιτητές της Θ.Ε. ΕΚΕ50.

Για να απαντήσετε στο θέμα αυτό χρειάζεται να μελετήσετε την εργασία που σας επισυνάπτει ο/η Καθηγητής/τρια-Σύμβουλος. Πρόκειται για εργασία που εκπονήθηκε από συμφοιτητή/τρια σας, και υποβλήθηκε ως πρώτη εργασία αυτής της Θ.Ε. **Η εργασία που λαμβάνεται είναι ΑΝΩΝΥΜΗ και έχει επιλεχθεί ΤΥΧΑΙΑ.** Εσείς καλείστε να δώσετε ανατροφοδότηση στην εργασία αυτή για το περιεχόμενο των τριών απαντήσεών της (για τη σημασία και το σκεπτικό της διαδικασίας ανατροφοδότησης, καθώς και για τους κανόνες της, δείτε το σχετικό μήνυμα που επισυνάπτεται). Η ανατροφοδότηση που θα καταθέσετε ως μέρος της 2^{ης} εργασίας, θα αποσταλεί ΑΝΩΝΥΜΑ στον/στην συμφοιτητή/τρια που την εκπόνησε.

- Ζητάμε από τους φοιτητές να αξιολογήσουν οι ίδιοι τις εργασίες τους.
- Κατά τη γνωριμία μας με τους φοιτητές συζητάμε τους λόγους για τους οποίους επέλεξαν τη συγκεκριμένη θεματική ενότητα και σε ποιους τομείς πιστεύουν ότι θα αξιοποιήσουν τις γνώσεις που θα πάρουν – η συζήτηση μπορεί να γίνει σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο, στο πλαίσιο μιας ΟΣΣ ή ενός forum.
- Συζητάμε με τους φοιτητές ποια είναι τα πιθανά εμπόδια που θα συναντήσουν στην πορεία των σπουδών τους στο ΕΑΠ και με ποιους τρόπους ελπίζουν ότι θα τα ξεπεράσουν.

Για τις κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την έννοια του πολίτη

- Συζητάμε με τους φοιτητές ποιες είναι οι προεκτάσεις του αντικειμένου της θεματικής ενότητας σε σχέση με την εξέλιξη της κοινωνίας.

- Ζητάμε από τους φοιτητές να έρθουν σε επαφή και να εκπονήσουν μια έρευνα σχετικά με τους φορείς που σχετίζονται με το αντικείμενο που μελετάμε (πχ. επαγγελματικές οργανώσεις, σωματεία, πολιτιστικοί σύλλογοι, ινστιτούτα, υπηρεσίες, εκπαιδευτικοί οργανισμοί, εθελοντικές οργανώσεις κλπ.).
- Ζητάμε από τους φοιτητές να διερευνήσουν με ποιο τρόπο αυτά που μαθαίνουν θα μπορούσαν να έχουν κάποιο θετικό αντίκτυπο στην τοπική τους κοινωνία.

Για το αίσθημα πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητα

- Ζητάμε από τους φοιτητές, στο πλαίσιο της γραπτής τους εργασίας, να σχεδιάσουν και να εκπονήσουν μια έρευνα, ορίζοντας χρονοδιάγραμμα, πηγές πληροφόρησης, μεθοδολογία συλλογής δεδομένων.
- Ζητάμε από μια ομάδα φοιτητών να επιλύσει ένα πρόβλημα φροντίζοντας για την ανάθεση των επιμέρους εργασιών και την αξιοποίηση όλων των δεδομένων που μπορούν να συγκεντρώσουν για την επίλυση του προβλήματος.

Για την πολιτιστική γνώση και έκφραση

- Ζητάμε από τους φοιτητές να εντοπίσουν και να παρουσιάσουν τη σύνδεση του αντικειμένου της θεματικής ενότητας με τον πολιτισμό.
- Εντοπίζουμε και παρουσιάζουμε στους φοιτητές έργα τέχνης και πολιτισμού που συνδέονται με το αντικείμενο μελέτης μας.
- Οργανώνουμε επισκέψεις σε μέρη πολιτισμού που θα εμπλουτίσουν τη μαθησιακή εμπειρία των φοιτητών για το αντικείμενο.

Στη δραστηριότητα που ακολουθεί καλείστε να αξιοποιήσετε τα παραπάνω παραδείγματα, αλλά και δικές σας ιδέες σχετικά με την ανάπτυξη των οριζόντιων ικανοτήτων μέσω της πρακτικής σας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10.5

Έχοντας μελετήσει τα παραπάνω παραδείγματα, σκεφτείτε και περιγράψτε μερικά παραδείγματα από τη δική σας πρακτική που μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη οριζόντιων ικανοτήτων των φοιτητών.

Ανταλλάξτε τις ιδέες σας με τους συναδέλφους σας.

Όπως είναι φανερό τα παραπάνω παραδείγματα δεν αποτελούν έναν εξαντλητικό κατάλογο ενεργειών που μπορεί να εφαρμόσει ο καθηγητής-σύμβουλος για να συμβάλει στην ανάπτυξη οριζόντιων ικανοτήτων. Αντίθετα αποτελούν έναυσμα για περισσότερη δημιουργικότητα και καινοτομία. Εξάλλου, σημαντικό είναι να σημειώσουμε ότι συχνά είναι εύκολο να προωθήσουμε την ανάπτυξη

ικανοτήτων που σχετίζονται περισσότερο με το αντικείμενο του μαθήματός μας. Έτσι, ένας Καθηγητής-Σύμβουλος που διδάσκει ευρωπαϊκό πολιτισμό θα μπορεί να προωθήσει περισσότερο την πολιτιστική γνώση και έκφραση. Επίσης ένας καθηγητής management είναι αναμενόμενο ότι θα μπορεί να αναπτύξει θέματα που αφορούν την πρωτοβουλία και την επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, το νόημα της ανάπτυξης των οριζόντιων ικανοτήτων είναι να διαπερνούν το σύνολο της εκπαιδευτικής μας δραστηριότητας, ανεξάρτητα από το ίδιο το αντικείμενο. Έτσι, ο Καθηγητής-Σύμβουλος σε θέματα ευρωπαϊκού πολιτισμού θα μπορούσε να παρουσιάσει μια έρευνα που αφορά τα κοινωνικά φαινόμενα της εποχής που μελετούν οι φοιτητές. Ακόμη, ένας Καθηγητής-Σύμβουλος σε θέματα πληροφορικής θα ήταν δυνατό να ασχοληθεί με την σωστή χρήση της γλώσσας στην επικοινωνία με τον πελάτη όταν θέλει κανείς να του παρουσιάσει ένα προϊόν πληροφορικής.

Συμπερασματικά, αυτό που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τον Καθηγητή-Σύμβουλο είναι να εξετάσει τις προεκτάσεις του αντικειμένου του στις οριζόντιες ικανότητες και να αξιοποιήσει τις συνδέσεις αυτές σε συνεργασία με τους φοιτητές του.

ΣΥΝΟΨΗ

Στο κεφάλαιο αυτό διερευνήσαμε τη διαμόρφωση ενός πλαισίου αναφοράς για την ανάπτυξη των ικανοτήτων που θα δώσουν την ευκαιρία στους φοιτητές να συμμετέχουν στη διαμόρφωση της κοινωνίας της γνώσης, που αποτελεί το σημερινό οικονομικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Ως μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας εξάλλου δεν μπορούμε να αγνοούμε τη συμβολή μας προς αυτή την κατεύθυνση. Από την άλλη πλευρά, ο ήδη πολύπλευρος ρόλος που έχει ένας Καθηγητής-Σύμβουλος μπορεί να μην δίνει πολλές ευκαιρίες για ένταξη νέων αρμοδιοτήτων, σε όσα είναι ήδη μέρος της πρακτικής του. Ωστόσο, στόχος του κεφαλαίου αυτού ήταν να αναδείξει ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα για το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος. Η προώθηση των ικανοτήτων αυτών, όπως φάνηκε και από τα παραδείγματα, βασίζεται πολύ στο ενδιαφέρον και τη δημιουργικότητά μας. Είναι σημαντικό να έχουμε στο νου μας ότι η προσπάθεια αυτή θα αποτελεί σταδιακά ολοένα και περισσότερο το επίκεντρο κάθε εκπαιδευτικής διεργασίας.

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ

Παπαγεωργίου, Β. (επιμ.) Αφιέρωμα: Εκπαίδευση Ενηλίκων και ανάπτυξη κοινωνικών ικανοτήτων, Εκπαίδευση Ενηλίκων, τ.6 (Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2005), Αθήνα: Μεταίχιμο

Στα Κείμενα 1 και 2, από το αφιέρωμα αυτό παρουσιάζεται μια αναλυτική περιγραφή της έννοιας των ικανοτήτων και των ικανοτήτων-κλειδιών (σελ. 3-8).

Αφιέρωμα στο 2^ο Συνέδριο της ΕΕΕΕ, Εκπαίδευση Ενηλίκων, τ. 8 (Μάιος-Αύγουστος 2006), Αθήνα: Μεταίχιμο.

Στο Κείμενο 1 (Παρέμβαση του Πέτρου Πολυχρόνη στο συνέδριο της ΕΕΕΕ) γίνεται αναφορά στις ικανότητες που θα χρειαστούμε να αναπτύξουμε για να σχεδιάσουμε τη δική μας ζωή, σε έναν κόσμο που αλλάζει με μεγάλη ταχύτητα.

Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society: education in the age of insecurity*, New York: Teachers College, Columbia University

Στο βιβλίο παρουσιάζεται ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ανάλυσης της θέσης του εκπαιδευτικού έργου στην κοινωνία της γνώσης.

Κόκκος, Α. (2011). Η συμβολή της ΕΕ στην ανάπτυξη των Κοινωνικών Ικανοτήτων, στο (επιμ.) Πλατσίδου, Μ., Δαγδιδέλης, Β., Σύγχρονη Εκπαιδευτική Πραγματικότητα και το πλαίσió της, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας (σελ.93-106)

Μια πλήρη ιστορική αναδρομή της έρευνας και μελέτης των κοινωνικών ικανοτήτων παρουσιάζεται σε αυτό το άρθρο. Ιδιαίτερα μπορείτε να δώσετε έμφαση στις σελίδες 97-103, όπου αναλύεται όλη η διαδρομή του ορισμού των κοινωνικών ικανοτήτων.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Goleman, D. (1998). *Η Συναισθηματική Νοημοσύνη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Goleman, D. (2000). *Η Συναισθηματική Νοημοσύνη στο Χώρο της Εργασίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Cedefop (2010). *The skills matching challenge, Analysing skills mismatch and policy implications*, Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Ευρωπαϊκές Κοινότητες(2007). *Βασικές Ικανότητες για τη Δια Βίου Μάθηση: ένα Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

European Commission (2008). *The Bordeaux communiqué on enhanced European cooperation in vocational education and training. Communiqué of the European Ministers for Vocational Education and Training, the European social partners and the European Commission, meeting in Bordeaux on 26 November 2008 to review the priorities and strategies of the Copenhagen process*. Brussels: European Commission.

Laurillard, D. (2001). *Rethinking Teaching for the Knowledge Society*, annual symposium of the Forum for the Future of Higher Education, held in Aspen, Colorado, διαθέσιμο στο: <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ffpiu017.pdf>.

OECD (2005). *The Definition and Selection of Key Competencies*, Executive Summary, διαθέσιμο στο: <http://www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf>.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ

European Commission (2005), *Recommendation of European Parliament and of the Council on key competences for lifelong learning*, Brussels: European Commission

1. Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα (1)

4 |

Ορισμός:

Η επικοινωνία στη μητρική γλώσσα είναι η ικανότητα έκφρασης και ερμηνείας εννοιών, σκέψεων, συνασθημάτων, γεγονότων και απόψεων, τόσο σε προφορική όσο και σε γραπτή μορφή (ακρόαση, αμιλία, ανάγνωση και γραφή), και η ικανότητα γλωσσικής αλληλεπίδρασης με κατάλληλο και δημιουργικό τρόπο σε ολόκληρο το φάσμα των κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων: στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, στην εργασία, στο σπίτι και στον ελεύθερο χρόνο.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που αετίζονται με αυτή την ικανότητα

Η ικανότητα επικοινωνίας απορρέει από την επαρκή γνώση της μητρικής γλώσσας, η οποία είναι συνυφασμένη με την ανάπτυξη της διανοητικής ικανότητας του ατόμου να ερμηνεύει τον κόσμο και να συνάψει σχέσεις με τους άλλους. Η επικοινωνία στη μητρική γλώσσα απαιτεί το άτομο να έχει γνώση του βασικού λεξιλογίου, της λειτουργικής γραμματικής και των λειτουργιών της γλώσσας. Περιλαμβάνει τη γνώση των βασικών τύπων λεκτικής αλληλεπίδρασης, ενός φάσματος λογοτεχνικών και μη λογοτεχνικών κειμένων, των βασικών χαρακτηριστικών της μορφολογίας της γλώσσας και της ποικιλότητας των χρήσεων της γλώσσας και της επικοινωνίας σε διαφορετικά πλαίσια.

Το άτομο θα πρέπει να έχει τις δεξιότητες να επικοινωνούν προφορικά και γραπτά σε διάφορες επικοινωνιακές καταστάσεις και να παρακολουθούν και να προσαρμόζουν την επικοινωνία τους στις απαιτήσεις της κατάστασης. Η ικανότητα αυτή περιλαμβάνει επίσης την ικανότητα αναγνώρισης και χρήσης διαφόρων ειδών κειμένων, την έρευνα, τη συλλογή και την επεξεργασία πληροφοριών, τη χρήση βοηθημάτων καθώς και την προφορική και έγγραφη διατύπωση και έκφραση επιχειρημάτων με πειστικό τρόπο κατάλληλο για το εκάστοτε συγκεκριμένο.

Μια θετική στάση ως προς την επικοινωνία στη μητρική γλώσσα περιλαμβάνει τη διάθεση για κριτικό και εποικοδομητικό διάλογο, την εκτίμηση αισθητικών ιδιοτήτων και την προθυμία επιδίωξής τους, καθώς και ενδιαφέρον για την αλληλεπίδραση με άλλους. Αυτό προϋποθέτει συνειδητοποίηση του αντικτύπου της γλώσσας σε τρίτους και της ανάγκης να κατανοείται και να χρησιμοποιείται η γλώσσα θετικά και με κοινωνική υπευθυνότητα.

(1) Στο πλαίσιο των πολυ-πολιτισμικών και πολυ-γλωσσικών κοινωνιών της Ευρώπης, αναγνωρίζεται ότι η μητρική γλώσσα μπορεί να μην είναι σε όλες τις περιπτώσεις η επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους και ότι η ικανότητα επικοινωνίας σε μια επίσημη γλώσσα αποτελεί προϋπόθεση για την εφοσίωση της πλήρους συμμετοχής του ατόμου στην κοινωνία. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η μητρική γλώσσα μπορεί να είναι μία από τις διάφορες επίσημες γλώσσες. Η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση τέτοιων περιπτώσεων και η δόση εφαρμογή του προσφερόμενου ορισμού ιεπιπτώουν στην αρμοδιότητα καθ'εκάστου κράτους μέλους σύμφωνα με τις δικές του ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες.

2. Επικοινωνία στις Ξένες γλώσσες (2)

| 5

Ορισμός:

Η επικοινωνία στις ξένες γλώσσες εμπεριέχει σε μεγάλο βαθμό τις βασικές δεξιότητες της επικοινωνίας στη μητρική γλώσσα: βασίζεται στην ικανότητα κατανόησης, έκφρασης και ερμηνείας εννοιών, σκέψης, συναισθημάτων, γεγονότων και απόψεων τόσο σε προφορική όσο και σε γραπτή μορφή (ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση και γραφή) σε ένα κατάλληλο φάσμα κοινωνικών και πολιτισμικών πεδίων (εκπαίδευση και κατάρτιση, εργασία, σπίτι, ελεύθερος χρόνος) σύμφωνα με τις επιθυμίες και τις ανάγκες καθενός. Η επικοινωνία στις ξένες γλώσσες απαιτεί επίσης δεξιότητες, όπως η διαμεσολάβηση και η διαπολιτισμική κατανόηση. Ο βαθμός επάρκειας του ατόμου ποικίλλει μεταξύ των τεσσάρων διαστάσεων (ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης και γραφής) και μεταξύ των διαφόρων γλωσσών και σύμφωνα με το κοινωνικό και πολιτισμικό υπόβαθρο, το περιβάλλον, τις ανάγκες και/ή τα ενδιαφέροντα του ατόμου.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα

Η ικανότητα στις ξένες γλώσσες απαιτεί τη γνώση του λεξιλογίου και της λειτουργικής γραμματικής και τη γνώση των βασικών τύπων λεκτικής αλληλεπίδρασης και κατηγοριών της γλώσσας. Ιδιαίτερη σημασία έχει η γνώση των κοινωνικών συμβάσεων όπως και της πολιτισμικής διάστασης και της ποικιλότητας των γλωσσών.

Οι βασικές δεξιότητες επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες συνίστανται στην ικανότητα κατανόησης προφορικών μηνυμάτων, έναρξης, διεκπεραίωσης και ολοκλήρωσης συνομιλιών και ανάλυσης, κατανόησης και εκπόνησης κειμένων κατάλληλων για τις ανάγκες του ατόμου. Τα άτομα θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν κατάλληλα βοηθήματα και να μαθαίνουν γλώσσες, έστω και άτυπα, στο πλαίσιο της διαβίου μάθησης.

Μια σχετική θετική στάση περιλαμβάνει την αναγνώριση της πολιτισμικής ποικιλότητας καθώς και το ενδιαφέρον και την περιέργεια για άλλες γλώσσες και για τη διαπολιτισμική επικοινωνία.

(2) Έχει σημασία να αναγνωριστεί ότι πολλοί Ευρωπαίοι ζουν σε δίγλωσσες ή πολύγλωσσες οικογένειες και κοινότητες και ότι η επίσημη γλώσσα της χώρας όπου ζουν ενδέχεται να μην είναι η μητρική τους. Για τις ομάδες αυτές, η ικανότητα αυτή μπορεί να αφορά μια επίσημη γλώσσα και όχι μια ξένη. Οι ανάγκες, τα κίνητρα και οι κοινωνικοί και/ή οικονομικοί λόγοι για την ανάπτυξη της ικανότητας αυτής προς υποβολή της άταξης τους θα διαφέρουν από εκείνες των ατόμων που μαθαίνουν μια ξένη γλώσσα για να ταξιδέψουν ή να εργασθούν. Τα μέτρα για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων αυτών και για την αντίστοιχη εφαρμογή του ορισμού εμπνέουν στην αρμοδιότητα καθ' εκάστοτε κράτους μέλους, ανάλογα με τις δικές του ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες.

3. Μαθηματική ικανότητα και βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία

6 |

Α **Ορισμός:**
Η μαθηματική ικανότητα είναι η ικανότητα ανάπτυξης και χρησιμοποίησης μαθηματικών συλλογισμών για την επίλυση ενός φάσματος προβλημάτων σε καθημερινές καταστάσεις. Προκειμένου να επιτευχθεί η οικοδόμηση στέρεας βάσης σε λειτουργική γνώση της αριθμητικής, πρέπει να δίδεται έμφαση τόσο στη διαδικασία και τη δραστηριότητα όσο και στη γνώση. Η μαθηματική ικανότητα περιλαμβάνει, σε διάφορους βαθμούς, την ικανότητα και την προθυμία χρήσης μαθηματικών τρόπων σκέψης (λογική και χωρική σκέψη) και παρουσίασης (μαθηματικοί τύποι, μοντέλα, κατασκευές, γραφικές παραστάσεις/διαγράμματα).

Β **Ορισμός:**
Η ικανότητα στις επιστήμες αναφέρεται στην ικανότητα και την προθυμία αξιοποίησης του συνόλου των γνώσεων και της μεθοδολογίας εξήγησης του φυσικού κόσμου, προκειμένου να προσδιορίζονται ερωτήματα και να εξάγονται συμπεράσματα στοιχειωθέντα. Η ικανότητα στην τεχνολογία γίνεται αντιληπτή ως η εφαρμογή της εν λόγω γνώσης και μεθοδολογίας προκειμένου να ικανοποιούνται οι αντιληπτές ανθρώπινες επιθυμίες ή ανάγκες. Η επιστημονική ικανότητα και η ικανότητα στην τεχνολογία περιλαμβάνουν την κατανόηση των αλλαγών που προκαλούνται από τη δραστηριότητα του ανθρώπου και την ευθύνη του ως μεμονωμένου πολίτη.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα

Η εδραία γνώση στα μαθηματικά περιλαμβάνει την καλή γνώση των αριθμών, μέτρων και δομών, των βασικών πράξεων και των βασικών μαθηματικών παραστάσεων, την κατανόηση των μαθηματικών όρων και εννοιών και των ερωτημάτων στα οποία τα μαθηματικά μπορούν να παράσκειν απαντήσεις.

Κάθε άτομο θα πρέπει να έχει τις δεξιότητες που απαιτούνται για να εφαρμόσει τις βασικές μαθηματικές αρχές και διαδικασίες σε καθημερινές καταστάσεις στο σπίτι του και στην εργασία και για να κατανοεί και να αξιολογεί αντίστοιχες ακολουθίες επιχειρημάτων. Κάθε άτομο θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί τη μαθηματική λογική, να κατανοεί τη μαθηματική απόδειξη και να επικοινωνεί με μαθηματική γλώσσα καθώς και να χρησιμοποιεί κατάλληλα βοηθήματα.

Η θετική στάση απέναντι στα μαθηματικά βασίζεται στον σεβασμό της αλήθειας και στην προθυμία αναζήτησης των αιτιών-λόγων και αξιολόγησης της αξιοπιστίας τους.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα

Για την επιστήμη και την τεχνολογία, οι βασικές γνώσεις περιλαμβάνουν τις βασικές αρχές του φυσικού κόσμου, τις θεμελιώδεις επιστημονικές έννοιες, αρχές και μεθόδους, την τεχνολογία και τα τεχνολογικά προϊόντα και διαδικασίες, καθώς και την κατανόηση των επιπτώσεων της επιστήμης και της τεχνολογίας στο φυσικό κόσμο. Οι ικανότητες αυτές θα πρέπει να επιτρέπουν στα άτομα να κατανοούν καλύτερα τις εξελίξεις, τους περιορισμούς και τους κινδύνους που απορρέουν από τις επιστημονικές θεωρίες, τις εφαρμογές και την τεχνολογία στις κοινωνίες γενικά (σε σχέση με τη λήψη αποφάσεων, τις αξίες, τα ηθικά διλήμματα, τον πολιτισμό, κ.λπ.).

Οι δεξιότητες περιλαμβάνουν την ικανότητα χρήσης και χειρισμού τεχνολογικών εργαλείων και μηχανημάτων καθώς επίσης και επιστημονικών δεδομένων, προκειμένου να επιτευχθεί ένας στόχος ή να ληφθεί μια στοιχειοθετημένη απόφαση ή να εξαχθούν στοιχειοθετημένα συμπεράσματα. Τα άτομα θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της επιστημονικής έρευνας και να έχουν τη ικανότητα να δημοσιοποιούν τα συμπεράσματα και να παρουσιάζουν τον συλλογισμό που οδήγησε σε αυτά.

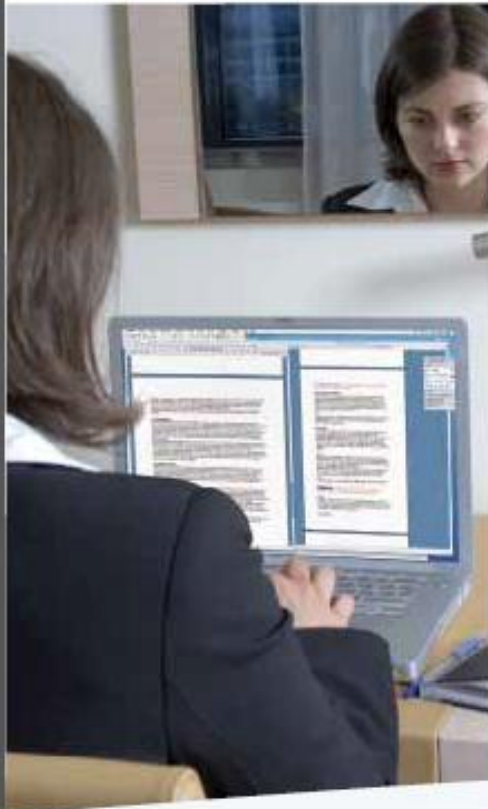

Η ικανότητα περιλαμβάνει μια στάση κριτικής αποδοχής και περιέργειας, το ενδιαφέρον για ηθικά ζητήματα και τον σεβασμό τόσο της ασφάλειας όσο και της αειφορίας, ιδίως όσον αφορά την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο σε σχέση με το άτομο, την οικογένεια, την κοινότητα καθώς και παγκόσμια θέματα.

4. Ψηφιακή ικανότητα

Ορισμός:

Η ψηφιακή ικανότητα περιλαμβάνει τη χρήση της Τεχνολογίας της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΤΚΠ) για την εργασία, τη ψαγασία και την επικοινωνία, με αυτοπεποίθηση και κριτικό πνεύμα. Υποστηρίζεται από τις βασικές δεξιότητες ΠΠΕ: χρήση Η/Υ για την ανάκτηση, την αξιολόγηση, την αποθήκευση, την παραγωγή, την παρουσίαση και την ανταλλαγή πληροφοριών και για την επικοινωνία και τη συμμετοχή σε δίκτυα συνεργασίας μέσω του Διαδικτύου.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα

17

Η ψηφιακή ικανότητα απαιτεί επαρκή κατανόηση και γνώση της φύσης, του ρόλου και των ευκαιριών της ΤΚΠ σε καθημερινές καταστάσεις: στην προσωπική και κοινωνική ζωή καθώς και στην εργασία. Συμπεριλαμβάνει τις κύριες εφαρμογές πληροφορικής, όπως την επεξεργασία κειμένου, τα λογιστικά φύλλα, τις βάσεις δεδομένων, την αποθήκευση και διαχείριση πληροφοριών, καθώς και την κατανόηση των ευκαιριών και των δυναμικών κινδύνων του Διαδικτύου και της επικοινωνίας με ηλεκτρονικά μέσα (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, εργαλεία δικτύου) για την εργασία, τη ψαγασία, τη διάδοση πληροφοριών και τη συνεργασία στα πλαίσια δικτύου (collaborative networking), τη μάθηση και την έρευνα. Τα άτομα θα πρέπει επίσης να κατανοούν ότι η ΤΚΠ μπορεί να στηρίξει τη δημιουργικότητα και την καινοτομία και να γνωρίζουν τα θέματα που αφορούν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των διαθέσιμων πληροφοριών και τις νομικές και ηθικές αρχές που διέπουν τη διαδραστική χρήση της ΤΚΠ.

Οι απαιτούμενες δεξιότητες περιλαμβάνουν: την ικανότητα έρευνας, συλλογής και επεξεργασίας πληροφοριών και τη χρήση τους με κριτικό και συστηματικό τρόπο, την αξιολόγηση της καταλληλότητάς τους και τη διάκριση μεταξύ Πραγματικού και Εικονικού, καθώς και την αναγνώριση των συνδέσμων (links). Το άτομο θα πρέπει να έχει δεξιότητες που σχετίζονται με τη χρήση εργαλείων για την παραγωγή, την παρουσίαση και την κατανόηση σύνθετων πληροφοριών και την ικανότητα αξιολόγησης, αναζήτησης και χρήσης υπηρεσιών που βασίζονται στο Διαδίκτυο. Τα άτομα θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν την ΤΚΠ για τη στήριξη της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και της καινοτομίας.

Η χρήση της ΤΚΠ απαιτεί κριτική και αναστασιατική συμπεριφορά έναντι των διαθέσιμων πληροφοριών και απεύθινη χρήση των διαδραστικών μέσων. Η ικανότητα αυτή υποστηρίζεται επίσης από το ενδιαφέρον συμμετοχικές σε κοινότητες και δίκτυα για πολιτιστικούς, κοινωνικούς ή/και επαγγελματικούς σκοπούς.

5. Μεταγνωστικές ικανότητες

8 |

Ορισμός:

Ως «μεταγνωστικές ικανότητες» νοούνται η ικανότητα επιδίωξης και επιμονής στη μάθηση, η ικανότητα οργάνωσης της ατομικής μάθησης, με τη βοήθεια και της αποτελεσματικής διαχείρισης του χρόνου και της πληροφορίας, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Η ικανότητα αυτή περιλαμβάνει την επίγνωση της διαδικασίας μάθησης και των αναγκών για μάθηση ενός ατόμου, προσδιορίζοντας τις διαθέσιμες ευκαιρίες, και την ικανότητα αντιμετώπισης των εμποδίων προκειμένου να αποβάλει η μάθηση επιτυχώς. Η εν λόγω ικανότητα σημαίνει απόκτηση, επεξεργασία και αφομοίωση των νέων γνώσεων και δεξιοτήτων καθώς και αναζήτηση και χρησιμοποίηση κατάλληλης καθοδήγησης. Η μεθοδολογία της μάθησης προτιμάται να βασίζεται η μάθηση σε πραγματοποιημένες γνώσεις και εμπειρίες της ζωής προκειμένου να χρησιμοποιούνται και να εφαρμόζονται οι γνώσεις και δεξιότητες σε διάφορα πλαίσια: στο σπίτι, στην εργασία, στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Η παρακλή κινήτρων και η εμπιστοσύνη αποτελούν σημαντικό στοιχεία της ικανότητας ενός ατόμου.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα

Στις περιπτώσεις που η μάθηση καταυθύνεται προς τις ιδιαίτερες επιδιώξεις αναφορικά με την εργασία ή τη σταδιοδρομία, κάθε άτομο θα πρέπει να γνωρίζει τις ικανότητες, τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τα προσόντα που απαιτούνται. Σε όλες τις περιπτώσεις, η μεθοδολογία της μάθησης απαιτεί το άτομο να έχει επίγνωση των προσωπικών μαθησιακών στρατηγικών του, των ισχυρών και των αδύναμων σημείων του ως προς τις δεξιότητες και τα προσόντα του και να είναι σε θέση να αναζητεί τις κατάλληλες ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και την καθοδήγηση ή/και στήριξη που μπορεί να του παρασχεθεί.

Οι δεξιότητες της μεθοδολογίας της μάθησης απαιτούν πρώτον την απόκτηση των θεμελιωδών βασικών δεξιοτήτων, όπως η ανάγνωση και γραφή, η αριθμητική και οι ΤΠΕ, που απαιτούνται για την περαιτέρω μάθηση. Με βάση αυτές τις δεξιότητες, το άτομο μπορεί να έχει πρόσβαση, να αποκτήσει, να επεξεργάζεται και να αφομοιώνει νέες γνώσεις και δεξιότητες. Αυτό απαιτεί αποτελεσματική διαχείριση των προτύπων μάθησης, σταδιοδρομίας και εργασίας, και ιδίως την ικανότητα επιμονής στη μάθηση, μακροπρόθεσης συγκέντρωσης και κριτικού αναστασιασμού προς τους σκοπούς και τους στόχους της μάθησης. Τα άτομα θα πρέπει να είναι σε θέση να αφιερώνουν χρόνο στη μάθηση αυτόνομα και πειθαρχημένα, αλλά και να εργάζονται συλλογικά στα πλαίσια της διαδικασίας μάθησης, να αντλούν οφέλη από μια ανομοιογενή ομάδα και να μοιράζονται αυτά που έχουν μάθει. Τα άτομα θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να οργανώνουν τη μάθησή τους, να αξιολογούν την εργασία τους και να ζητούν συμβουλές, πληροφορίες και στήριξη, όταν ενδείκνυται.

Μια θετική συμπεριφορά περιλαμβάνει την εξασφάλιση κινήτρων και αυτοεκπαίδευσης για τη συστηματική και επιτυχή επίδειξη για μάθηση σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου. Η συμπεριφορά που βασίζεται στην επίλυση προβλημάτων στηρίζεται τόσο τη μάθηση όσο και την ικανότητα του ατόμου να διαχειρίζεται εμπόδια και αλλαγές. Η επιθυμία εφαρμογής προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών της ζωής και η περιέργεια για την αναζήτηση νέων ευκαιριών μάθησης και εφαρμογής των γνώσεων σε ποικίλα πλαίσια που καλύπτουν όλο το φάσμα της ζωής αποτελούν συστατικά στοιχεία μιας θετικής στάσης.

6. Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη

| 9

Ορισμός:

Οι εν λόγω ικανότητες περιλαμβάνουν τις προσωπικές, διαπροσωπικές, διαπολιτισμικές και κοινωνικές ικανότητες και τις ικανότητες του πολίτη και καλύπτουν όλο το φάσμα της συμπεριφοράς εκείνης που εξοπλίζει τα άτομα ώστε να συμμετέχουν με αποτελεσματικό και εποικοδομητικό τρόπο στην κοινωνική και σταγυελματική ζωή, (και ειδικότερα στις όλο και περισσότερο ποικίλες μορφές κοινωνίες), καθώς και στην επίλυση διαφορών, όπου αυτό απαιτείται. Η ικανότητα του πολίτη εξοπλίζει κατάλληλα τα άτομα ώστε να συμμετέχουν πλήρως στην καθημερινή ζωή, με βάση τη γνώση των κρίσιμων κοινωνικών και πολιτικών εννοιών και αξιών και την υποχρέωση ενεργού και δημοκρατικής συμμετοχής.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα

Οι κοινωνικές ικανότητες συνδέονται με την προσωπική και κοινωνική ευημερία, η οποία απαιτεί την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα άτομα μπορούν να εξασφαλίζουν βέλτιστη σωματική και ψυχική υγεία, συμπεριλαμβανομένων, ως πόρων για κάθε άτομο, την οικογένειά του και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον του, των γνώσεων σχετικά με τον τρόπο που μπορεί να συμβάλει, εν προκειμένω, ένας υγιής τρόπος ζωής. Για την επιτυχή διαπροσωπική και κοινωνική συμμετοχή, είναι σημαντική η κατανόηση των κωδικών και των αποδεκτών τρόπων συμπεριφοράς, σε διαφορετικές κοινωνίες και περιβάλλοντα (π.χ. στην εργασία). Εξίσου σημαντική είναι η γνώση όσον αφορά βασικών εννοιών σχετικά με τα άτομα, τις ομάδες, τις επαγγελματικές οργανώσεις, την ιδιότητα των φύλων και την αποφυγή διακρίσεων, την κοινωνία και τον πολιτισμό. Η κατανόηση των πολιτισμικών και κοινωνικοοικονομικών διαστάσεων των ευρωπαϊκών κοινωνιών και του τρόπου με τον οποίο αλληλεπιδρούν οι εθνικές πολιτισμικές ταυτότητες με την ευρωπαϊκή ταυτότητα έχουν επίσης ουσιαστική σημασία.

Οι βασικές δεξιότητες της ικανότητας αυτής περιλαμβάνουν την ικανότητα επικοινωνιακής επικοινωνίας σε διαφορετικά περιβάλλοντα επίδειξης ανεκτικότητας, έκφρασης και κατανόησης διαφορετικών απόψεων και ικανότητα διαπραγμάτευσης σε κλίμα εμπιστοσύνης. Τα άτομα θα πρέπει να είναι ικανά να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το άγχος και την απογοήτευση και να εκφράζονται με εποικοδομητικό τρόπο, καθώς και να κάνουν διάκριση μεταξύ της προσωπικής και της επαγγελματικής σφαιράς.

Όσον αφορά τις στάσεις, η ικανότητα βασίζεται στη συνεργασία, στην αυτοπεποίθηση και στην ακεραιότητα. Τα άτομα θα πρέπει να έχουν ενδιαφέρον για τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις και τη διαπολιτισμική επικοινωνία, και θα πρέπει να αναγνωρίζουν την ποικιλότητα των αξιών, να σέβονται τους άλλους, και να είναι προετοιμασμένα να ξεπερνούν τις προκαταλήψεις και να συμβιβάζονται.

B.6. Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη

10 |

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα

Η ικανότητα του πολίτη βασίζεται στη γνώση των εννοιών της δημοκρατίας, της δικαιοσύνης, της ισότητας, της ιδιότητας του ενεργού πολίτη και των δικαιωμάτων του πολίτη, συμπεριλαμβανομένης τόσο της επίσημης έκφρασής τους στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις διεθνείς διακηρύξεις, όσο και του τρόπου που εφαρμόζονται από διάφορους φορείς και θεσμούς, σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Περιλαμβάνει τη γνώση των γεγονότων της σύγχρονης εποχής καθώς και των βασικών γεγονότων και τάσεων στην εθνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια ιστορία. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να αναπτύσσεται η κατανόηση των στόχων, των αξιών και των πολιτικών των κοινωνικών και πολιτικών κινημάτων. Η γνώση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και των δομών, κύριων στόχων και αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει επίσης ζυμτική σημασία, καθώς και η επίγνωση της ποικιλότητας και της πολιτισμικής ταυτότητας της Ευρώπης.

Οι δεξιότητες που αφορούν την ιδιότητα του πολίτη αετιζονται με την ικανότητα αποτελεσματικής συνεργασίας με άλλους στο δημόσιο τομέα, την επίδειξη αλληλεγγύης και ενδιαφέροντος για την επίλυση προβλημάτων που επηρεάζουν την τοπική και την ευρύτερη κοινότητα. Περιλαμβάνουν τον κριτικό και δημιουργικό αναστοχασμό και την εποικοδομητική συμμετοχή σε δραστηριότητες της κοινότητας ή της γειτονιάς, καθώς και τη λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα, από το τοπικό έως το εθνικό και το ευρωπαϊκό, ιδίως μέσω ψηφοφορίας.

Ο πλήρης σεβασμός των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας ως βάσης για τη δημοκρατία, η εκτίμηση και η κατανόηση των διαφορών μεταξύ των συστημάτων αξιών διαφόρων θρησκειών ή εθνικών ομάδων, αποτελούν θεμέλια για μια θετική στάση. Αυτό πρακτικά εξειδικεύεται στο να δείχνει κανείς φανερά ότι ανήκει σε μια τοπική κοινότητα, χώρα, στην ΕΕ και στην Ευρώπη γενικά και στον κόσμο καθώς και να επιδεικνύει προθυμία συμμετοχής στη δημοκρατική λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα. Περιλαμβάνει επίσης την επίδειξη πνεύματος υπευθυνότητας, καθώς και την εκδήλωση κατανόησης και σεβασμού για τις κοινές αξίες που είναι αναγκαίες για τη διασφάλιση κοινωνικής συνοχής, όπως, παραδείγματος χάριν, ο σεβασμός των αρχών της δημοκρατίας. Η εποικοδομητική συμμετοχή περιλαμβάνει επίσης τις δραστηριότητες του πολίτη, τη στήριξη της κοινωνικής πολυμορφίας και συνοχής και της βιώσιμης ανάπτυξης καθώς και την προθυμία σεβασμού των αξιών και της ιδιαιτερώς ζωής των άλλων.

7. Αίσθημα πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητα

| 11

Ορισμός:

Το αίσθημα πρωτοβουλίας και η επιχειρηματικότητα αναφέρονται στην ικανότητα ενός ατόμου να μετατρέπει τις ιδέες του σε δράση. Περιλαμβάνει τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την ανάληψη ρίσκου, καθώς και την ικανότητα σχεδιασμού προκειμένου να επιτυγχάνονται συγκεκριμένοι στόχοι. Σπρίζει τους ανθρώπους, όχι μόνο στην καθημερινή ζωή τους, τόσο στο σπίτι όσο και στην κοινωνία, αλλά και στον χώρο εργασίας, ειδικά σε ό, τι αφορά την κατανόηση του πλαισίου της εργασίας τους και στην αξιοποίηση των ευκαιριών. Αποτελεί το θεμέλιο για τις ειδικότερες δεξιότητες και γνώσεις που χρειάζονται όσα άτομα δραστηριοποιούνται ή συμβάλλουν σε κοινωνικές ή εμπορικές δραστηριότητες. Κάτι τέτοιο οφείλει να περιλαμβάνει τη συνειδητοποίηση των ηθικών αξιών και να προωθεί τη χρηστή διακυβέρνηση.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα

Οι απαραίτητες γνώσεις περιλαμβάνουν την ικανότητα εντοπισμού των διαθέσιμων ευκαιριών για προσωπικές, επαγγελματικές ή/και επιχειρηματικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων «εuryότερης εμβέλειας» που απαρτίζουν το πλαίσιο στο οποίο ζουν και εργάζονται οι άνθρωποι, όπως η ευρεία κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της οικονομίας και των ευκαιριών και προκλήσεων που αντιμετωπίζει ένας εργοδότης ή ένας οργανισμός. Τα άτομα θα πρέπει επίσης να έχουν επίγνωση της ηθικής θέσης των επιχειρήσεων και του τρόπου με τον οποίο αυτές μπορούν να συμβάλλουν στο γενικό καλό, παραδείγματος χάριν, μέσω του έντιμου εμπορίου ή μέσω της άσκησης των δραστηριοτήτων τους με κοινωνική υπευθυνότητα.

Οι δεξιότητες αυτές σχετίζονται με την ενεργό διαχείριση σχεδίων (όπου περιλαμβάνεται παραδείγματος χάριν, η χρήση δεξιοτήτων, όπως ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η διαχείριση, η ηγετική στάση και η ανάθεση, η ανάλυση, η επικοινωνία, η ενημέρωση, η αξιολόγηση και η καταγραφή), την αποτελεσματική εκπροσώπηση και διαπραγμάτευση, και την ικανότητα εργασίας, τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο. Η ικανότητα κρίσης για τον προσδιορισμό των ισχυρών και αδύναμων σημείων του στόμου καθώς και η αξιολόγηση και η ανάληψη ρίσκου έχουν επίσης ιδιαίτερη σημασία.

Η επιχειρηματική συμπεριφορά χαρακτηρίζεται από την ανάληψη πρωτοβουλιών, την ενεργή στάση, την ανεξαρτησία και την καινοτομία, τόσο στην προσωπική όσο και στην κοινωνική ζωή, καθώς επίσης και στην εργασία. Περιλαμβάνει επίσης την ανάπτυξη κινήτρων και τη σταδιοδρομία, είτε σε προσωπικό επίπεδο είτε σε επίπεδο στόων κοινών με άλλους, ή/και στην εργασία.

8. Πολιτιστική γνώση και έκφραση

12 |

Ορισμός:

Εκτίμηση της σημασίας της δημιουργικής έκφρασης ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων σε ένα φάσμα μέσων μαζικής επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της μουσικής, του θεάτρου, της λογοτεχνίας και των εικαστικών τεχνών.

Βασικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με αυτή την ικανότητα :

Η πολιτιστική γνώση περιλαμβάνει επίγνωση της τοπικής, της εθνικής και της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, και της θέσης τους στον κόσμο. Καλύπτει τη βασική γνώση σημαντικών πολιτιστικών έργων, συμπεριλαμβανομένου του λαϊκού σύγχρονου πολιτισμού. Είναι σημαντικό να κατανοείται η πολιτισμική και γλωσσική πολυμορφία στην Ευρώπη (και άλλες περιοχές του κόσμου), η ανάγκη διατήρησής της και η σημασία των αισθητικών παραγόντων στην καθημερινή ζωή.

Οι δεξιότητες αφορούν τόσο με την εκτίμηση όσο και με την έκφραση: αυτοέκφραση μέσω της ποικιλίας των μέσων μαζικής επικοινωνίας με τις εγγενείς ικανότητες των ατόμων και εκτίμηση και απόλαυση των έργων τέχνης και των παραστάσεων. Οι δεξιότητες περιλαμβάνουν επίσης την ικανότητα συσχετισμού των δημιουργικών και εκφραστικών απόψεων του ατόμου με τις γνώμες άλλων και προσδιορισμού και δημιουργίας κοινωνικών και οικονομικών ευκαιριών στην πολιτιστική δραστηριότητα. Η πολιτιστική έκφραση είναι ουσιαστικής σημασίας για την ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων, που μπορούν να μεταφέρονται σε ποικίλες επαγγελματικές επαφές.

Η βάση για τον σεβασμό και την ανοικτή συμπεριφορά απέναντι στην πολυμορφία της πολιτιστικής έκφρασης είναι να κατανοεί ο καθένας πολύ καλά την κουλτούρα στην οποία ανήκει και να έχει αίσθηση ταυτότητας. Μια θετική συμπεριφορά καλύπτει επίσης τη δημιουργικότητα και την προθυμία καλλιέργειας αισθητικής ικανότητας μέσω της καλλιτεχνικής αυτοέκφρασης και της συμμετοχής στην πολιτιστική ζωή.